

Riikliku Akadeemilise Teatri "Estonia"

Kunstinõukogu koosoleku protokoll

19. septembril 1960.a.

Koosolekul: sm-d Hammer, Raudsepp, Mägi, Lauter, Plees, Nigula, Goldschmidt, Renner, Maasik, Järvi, Puur, Trilljärvi, Luts, Ots, Benta, Vasarik - peakoormeister sm. Targama, Loo.

Päevakorras:

Sebalini ooperi "Törksa taltatus" ekspositsioon ja eskiiside läbi vaatamine.

Koosoleku algus: kell 15.00

Koosoleku lõpp: kell 22.00

Koosoleku juhataja sm. Hammer.

Sm. Hammer - avab koosoleku ja annab sõna sm. Mägilile.

Sm. Mägi - ooperi "Törksa taltatus" heliloojaga Sebaliniga tutvub teater esmakordselt. - Ülevaade Sebalini eluloost ja loomingulisest tegevusest. Libretist Hosenu, kirjutanud ooperi Shakespeare köödi "Törksa taltatus" motiividel. Sisuseletus. Humvaane ideiseleloomud on ümberkasvatatavad. Et oleks mõistetav kaadaja publikule - tuli leida lahendus - proloog sünnib 16. sajandi stiilis - ülejäänud ooperist toimub aga kaasaegses laadis. Reitab kostüümide ja dekoratsioonide kavandid.

Sm. Hammer - lahendus on põhimõtteline, kas saab kaasaega tuua?

Sm. Järvi - muusika lubab kaasaega tuua.

Sm. Senta Ots - seletada ülemineku pilti, kas on kõnelust?

Sm. Mägi - on kõnelus. Ekspositsioon on antud intriigi näol.

Sm. Goldschmidt - iga uuendus leiab vastuseisu. On katsetus. Miks karta? Sebalini muusika on moodne. Miks me ei julge katsetada - kõikjal katsetatakse.

Sm. Lauter - rahvat ei ole, Peaasi kas on selge ja arusaadav, loogiline. Tekst, muusika, vahekorrad.

Sm. Maasik - miks kõhelda? Muusika realistlik, idee realistlik.

Koosolek jätkub kell 19.00

Sm. Mägi - et ei tekiks eelarvamusi ooperi suhtes - lubatagu mainida ooper on uus dramaturgiline vorm. Libreto on tehtud unetel motiividel. Tegelasid on vähendatud. Inglise teater mängib ka klassikalisi asju kaasaegses miljöö. On saavutanud kõlajõu. Kas see riivab kedagi, kui teos toimub kaasaegselt. Idee mõjuks paremini kaasaegses lavastuses. On tarhe kõrvutada 16. sajand 20. sajandiga ja näidata, et muutunud ei ole midagi. Shakespearel oli tähtis, et ^{mln} küla jääks idee.

Sm. H a m m e r - libreto on muudetud. Tegelasi mahavõetud. Kas on uusi tegelasi juurde pandud?

Sm. M ä g i - ei ole.

Sm. H a m m e r - on küsitav, kas kaasaegses riietuses esinejad on loogilised kaasaegselle vaatelejale. Kas mõtleb kaasaegne inimene nii nagu 16. sajandi inimene? Sotsialistliku realismi printsiipidest lähtudes, kas lahendus on õige, loogiline?

Sm. P l e e s - on antikpaatia selliste asjade vastu. Kas kaasaegne vaataja ei saa aru Shakespearest? Ei peelda ümbertegemist.

Sm. R a u d s e p p - kas Beethoven on kaasaja inimesele arusaadavam kui orkestreerime kaasaegselt?

Sm. G e l d s c h m i d t - ei ole. See on hoopiski teine asi.

Sm. M a a s i k - autor on S e b a l i n i. Lähtuda komponistist, on meedsa keelega. Vast astuda kontakti heliloojaga?

Sm. L a u t e r - tees ei tule realistlik, 16. sajandi mõtlevinimene ei sobi kaasaega. Mõtlemisviis on 400 aastat järel. H e s e n b u t S e b a l i n i mõtles ikkagi 16. sajandi päraselt. Tekib loogika vastasus. Hesenbutist teeme halva näitemängu.

Sm. M a a s i k - aga Hiina kunst näiteks. On naiivne aga arusaadav.

Sm. L a u t e r - on Shakespeare'i sõnad. Lavastusbrigaad on teisel arvamusel. On ka praegu J a g e s i d ja O t h e l l o s i d. - Kui aga lavastusbrigaad on mõelnud teost loogiliselt, arusaadavalt vaatajale, siis ei ole vastuseisu. Ei ole vastutust, on ooper. Peab teraselt silma ja kõrvu päälheidma, et lavastusbrigaadi aidata. Võibolla, et võib ka teha sellele dekoratseeni variandile, on võimalik teha.

Sm. M ä g i - teha kahes variandis. Shakespeare'i laadis ja kaasaegselt.

Sm. L a u t e r - võib teha. Jääb aga küsitavaks, kas on elamus kaasaegses, või Shakespeare'i laadis?

Sm. S e n t a O t s - kas "R i g e n d a" on realistlik lavastus?

Sm. L a u t e r - fantastika.

Sm. H a m m e r - sellist rahvast võib olla, kui "R i g e n d a s".

Sm. S e n t a O t s - kas tekst on vastelus tänapäevaga?

Sm. M ä g i - ei ole.

Sm. H a m m e r - tegevus toimub keskajal. Tahame tuua tänapäeva. Kas ei teki vastelu?

Sm. L a u t e r - sisu ja idee on tähtis. Shakespeare'i sõnad ja mõtted - kaasaegses laadis. Küsitav?

Sm. L u n d - teoses on kasvatuslik mõju. Peaosalised kasvatasid vastastikku üksteist.

Sm. M ä g i - mõtted on samad, kui praeguse aja inimesel. Shakespeare kirjutas tänapäise intriigi 350 aastat tagasi.

Sm. P l e e s - vaatleja vaatab ka Shakespeare't tänapäise sarnasusega.

Sm. M ä g i - vaatajat köidab aga tänapäisus rohkem. Mõjus inimlikult film "P u h k u s R e e m a s".

Sm. H a m m e r - kõnelemisviis filmis on tänapäine, aga "Törksa taltsutuses" on tekstiga teisiti. Võib tulla küsimusi vaatleja poolt?

Sm. G e l d s c h m i d t - "Rigendas" on moodne muusika, üks kiidab, teine laidab. Miks "Estonia" ei või olla uuendaja, reformaator?

Sm. L a u t e r - ei tehi aga teksti muuta. Ideed ja mõtet ei tehi muuta.

Sm. M a a s i k - võiks riskida sm. M ä g i variandiga.

Sm. H a m m e r - kuidas on riietatud keer?

Sm. M ä g i - Shakespearel keeri ei olnud. Tänapäine riietus.

Sm. L a u t e r - tuleb kõike põhjendada, et oleks loogiline.

Sm. M ä g i - kas see oleks Shakespear'lik, kui mängime selles ajastus? Shakespeare mõtles tol kerral ikkagi selles kaasajas.

Sm. P l e e s - on ülevisatud sm. M ä g i l ja sm. R e n t e r i l.

Sm. H a m m e r - on otsustatud lubada siiski sm. M ä g i l seda teha.

Sm. M ä g i - tahan näidata, et teed on samased nii 16. sajandil kui ka 20. sajandil.

Sm. M a a s i k - vaatan minevikku ja tõmban paralleele tänapäevaga. Aga moodsa kestüümiga ma ei tõmba paralleele minevikuga.

Sm. L a u t e r - inglise aadlik oli 400 aastat tagasi teine, kui tänapäeva aadlik, on ikkagi keskaegne mentaliteet, tänapäeva inglase ei ole sellise mentaliteediga.

Sm. H a m m e r - lavastus peab olema loogiline, et ei oleks vastelusid. See on sm. M ä g i ülesanne.

Sm. M ä g i - olen mõelnud vahestunud aadlikku /Petruccio/

Sm. M a a s i k - oluline on ikkagi s e b a l i n i keel.

Sm. M ä g i - on tehtud isegi sellele ideele operett "Kiss mi, Kate" nimega.

Sm. G e l d s c h m i d t - Sebalini muusika on moodsa helikeelega.

Sm. R e n e t e r - nägin inglase etendus Moskvas - "Macbeth" - mõjus lähedasena. Moodne keel.

Sm. H a m m e r - mõnes mõttes asi kindlasti võidab, mõnes osas kindlasti kaotab. Aga lavastus peab välja tulema tähtajaliselt. On uudsuse võlud juures. Kui näeme, et ei lähe, teeme teisus plaanis.

Sm. M a a s i k - idee on huvitav. Sm. M ä g i l kindel seisukoht. Oluline on muusika.

Sm. M ä g i - värsse ei ole.

Sm. H a m m e r - aga tekst on võetud Shakespearelt.

Sm. M ä g i - idee on üldinimlik. Eda Saksamaal on palju vanu eepereid ümber tehtud. - Ja miks keegi ei mõtle "Traviata" ja "P a d a e m a n d" libretotele? Oⁿ muudetud.

O t s u s t a t i: lugeda sm. M ä g i poolt esitatud ekspositsioon ja
ja Sm. R e n t e r i poolt esitatud eskiisid vastu-
võetuks.

Vastu sm-d T r i l l j ä r v ja P l e e s.

Sm. H a m m e r - esitab kõr. kat. balletiartisti sm. I. P ö d e r -Lak-i
avaajaduse, määrata temale ballettmeisteri kvalifikatsioon.

O t s u s t a t i: teetada kõrgema kategooria balletiartisti sm. Ingeborg
L a k s -P ö d e r i avaldust ja taotleda temale ballett-
meisteri II kategooria, arvestades tema tööd balleti-
lavaistuutes assistendina ja tantsude seadet operetile
"Sensatsioon Londonis".

Sm. H a m m e r - repertuaarplaani muudatustest:

tuua oop. "T u r a n d o t" asemele oop. "L e m b i t u"
V.Kapp.

O p e r "S ö d a ja r a h u" tuua 1961a. hooajaks.

Opereti "B a n d i i d i d" asemele kaasaegne oop.

"V a l g e a k a a t s i a" või mõni teine kaasaegne op.

Sm. H a m m e r - kuulutati välja konkurss lüükrilistadele. Oli ainult
üks kandidaat. Kas kuulata üle? Avalduse esitas sm. M a r r a n.

Sm. P l e e s - sm. M a r r a n on suurte kogemustega mängija. Oli ai-
nult üks kandidaat. Lugeda vastuvõetuks konkursi alusel.

O t s u s t a t i: lugeda sm. M a r r a n vastuvõetuks orkestriartisti-
lüükrilistad - kohale, kuna ta on suurte kogemustega
mängija. Lugeda vastuvõetuks konkursi alusel.

Protokollija: /E. A r e/